

Herrljunga kommun

Granskning av årsredovisning 2018

Inger Andersson, certifierad kommunal revisor

Rebecka Äremann

Sammanfattande bedömning

Vår samlade bedömning är att;

är att då Herrljunga kommun avviker avseende redovisning av flyktingbidrag skall årsredovisningen göras om innan den fastställs av fullmäktige.

- årsredovisningen i allt väsentligt i övrigt lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning*
- årsredovisningens resultat är delvis förenligt med fullmäktige mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Ett av de tre finansiella mål bedöms som uppfyllt för det enskilda året 2018. För treårsperioden 2016 – 2018 bedöms två mål som uppfyllda, resultat-och soliditetsmålet*
- med anledning av vad som anges i årsredovisningen verksamhetsmålen är delvis uppfyllda*
- räkenskaperna – med undantag av redovisning av flyktingbidrag – i allt väsentligt är rättvisande och årsredovisningen upprättad enligt god redovisningssed.*

Uppdrag

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen 12:2 bedöma om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Kommunen kan även ha egna riktlinjer för årsredovisningens upprättande som ska följas.

Enligt kommunallagen ska ett skriftligt utlåtande avseende god ekonomisk hushållning från revisorerna biläggas årsredovisningen. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Ansvarig nämnd och revisionskriterier

Kommunstyrelsen (revisionsobjekt) är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 11 kap 21 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Kommunal redovisningslag (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt god redovisningssed i övrigt.
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

Omfattning

Granskningen av årsredovisningen omfattar

- förvaltningsberättelse (inklusive drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning. Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Avgränsning och metod

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast ”Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting” från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV).

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen. Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2019-02-26 och sedan även till viss del 2019-03-01. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2019-03-18 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-04-09.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsekonom.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL

En översikt över utvecklingen i kommunen, § 1

Väsentliga händelser redovisas. Framtidsperspektivet beskrivs dock sparsamt. Utveckling avseende ekonomin beskrivs.

Andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten, § 1.5

Det finns en redovisning avseende Herrljunga kommun i ett Sjuhärads-perspektivet. För att utveckla redovisningen kan med fördel jämförelser ske med kommuner med likartad struktur. Förvaltningsberättelsen innehåller även en miljöredovisning och en folkhälsoredovisning

Väsentliga personalförhållanden (bl a sjukfrånvaro) § 1a

Redovisas i enlighet med krav. Skett en minskning av sjukfrånvaron från 6,1 % 2017 till 5,9 % 2018. Vidare redovisas bland annat personalstruktur och jämställdhet.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Samlad redovisning av investeringsverksamheten § 2

Redovisas i enlighet med krav. Det finns en särskild redovisning där större fleråriga projekt redovisas med prognos för färdigställande och total investeringsutgift. Investeringsbudgeten uppgår totalt till 104,6 mnkr, inklusive ombudgeteringar från 2017 med 34,7 mnkr. Utfallet i delårsrapporten uppgick till 32 mnkr, 31 %. Utnyttjande för hela året prognostiserades till 73 mnkr, det vill säga 70 %. Slutligt utfall blev 60,5 mnkr. Orsak till avvikelser är kommenterade.

Förhållandet mellan utfallet och den fastställda budgeten för den löpande verksamheten § 3

Svarar mot lagkrav. Sambandet med resultaträkningen framgår.

Vid jämförelse med prognos och slutligt utfall visar nämnder och styrelsen på god prognossäkerhet. Sammantagen positiv budgetavvikelse uppgick i delårsrapporten till 2,3 mnkr gentemot 5,9 mnkr i bokslutet. Under rubriken "Gemensamma kostnader" redovisas oförutsedda kostnader för extrapremier för förmånsbestämd ålderspension, totalt 6,1 mnkr exklusive löneskatt.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Årets resultat efter balanskravsjusteringar samt detta resultat med justering av förändring av resultatutjämningsreserven § 3a

Årets resultat uppgår till -2,3 mnkr, från vilket realisationsvinster om 0,3 mnkr skall exkluderas. Årets underskott, 2,6 mnkr, täcks genom ianspråktagande av resultatutjämningsreserv. Det finns inte något underskott från tidigare år att återställa.

Utvärdering av den ekonomiska ställningen, § 5

Framgår.

Upplysning om pensionsmedel RKR 7:1

Redovisas i stort. Uppgift om återlånade medel saknas.

Gemensam förvaltningsberättelse, RKR 8:2

De kommunala bolagen redovisas avseende verksamhet och analyser av resultat och ställning. Samlad redovisning av den kommunala verksamheten saknas.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts § 5 ur ett finansiellt perspektiv

- Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till minst 2 % av förhållande till skatter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella bidrag uppgår till 529,9 mnkr. 2 % kräver ett resultat om 10,6 mnkr. Årets resultat uppgår till -2,3 mnkr, vilket utgör -0,4 %. Sett över ett treårsperspektiv 2016-2018 uppgår resultatet till 2,6 %.

- **Målet uppnås inte** för det enskilda året 2018.
- **Målet uppnås** för den senaste treårsperioden.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

- **Investeringarna ska under en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.**

Årets resultat uppgår till -2,3 mnkr och avskrivningar till 19,7 mnkr, vilket ger ett investeringsutrymme om 17,4 mnkr. Årets investeringar uppgår till 60,5 mnkr, vilket ger en självfinansieringsgrad om 28,8 %.

- **Målet uppnås inte** för 2018.
- **Målet uppnås inte** för den senaste femårsperioden.

Åtgärdsförslag för att höja måluppfyllelsen saknas.

- **För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70 %.**

På balansdagen uppgår soliditeten exklusive pensionsåtaganden intjänade före 1998 till 70,5 %.

- **Målet uppnås** för 2018.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts § 5 ur ett verksamhetsperspektiv

Fullmäktige har antagit fem inriktningsmål med prioriterade mål för verksamheten. En avstämning gentemot de mål som anges i budget och verksamhetsplan 2018-2020 och vad som redovisas i årsredovisningen har gjorts. Viss misstämning kan konstateras.

En sammanfattande översikt avseende redovisad måluppfyllelse redovisas på nästkommande sida. I parentes anges vad som prognostiserades i delårsrapporten. Noteras skall att det kan synas som tämligen stor överensstämmelse, men inom respektive mål finns betydande skillnader.

Utifrån årsredovisningens återrapportering bedöms att verksamhetens utfall är delvis förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen anges för 2018 som helt uppfyllda till 33 %, delvis uppfyllda 44 % och resterande 22 % ej uppfyllda. Vi saknar uppgift om vilka åtgärder som planeras att vidtas i syfte att förbättra måluppfyllelsegraden.

Rent generellt saknar vi en samlad bedömning från Kommunstyrelsen sida huruvida Herrljunga kommun har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Inriktningsmål med ett antal underliggande prioriterade mål	Uppyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt/mätt	Summa
Herrljunga kommun				
...är en kommun där det är gott att leva	3(4)	3(3)	2(1)	8(8)
....är en långsiktigt hållbar kommun!	2(2)	4(3)	2(3)	8(8)
....har en tydlig och välkomnade VI-känsla!	2(4)	5(1)	2(3)	9(8)
....har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!	3(3)	4(3)	2(3)	9(9)
...arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet	2(2)	0(0)	0(0)	2(2)
Totalt	12(15)	16(10)	8(10)	36(35)

Herrljunga kommun

Nämndernas uppdrag

Av KL 6:5 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

I nämndsredovisningarna anges kortfattat nämndens ansvarsområde. Härfter följer ett avsnitt benämnt ”Verksamhetsbeskrivning” och därefter ”Ekonomi”. Den sistnämnde delen består av en driftredovisning på enhetsnivå som visar budget, utfall och avvikelse 2018 och även utfall 2016 och 2017. Vidare kommenteras ekonomin. I de centrala direktiv vi fått del av efterfrågas en redovisning mer i linje med budgetdokumentet.

Vi uppfattar redovisningarna som informativa, men ser det som angeläget att nämndernas redovisning är mer i linje med budgeten, exempelvis då det gäller underrubriker för att underlätta läsandet. Volym- / och nyckeltal, liksom framtidsperspektiv saknas.

Resultaträkning, kap 5 i KRL

Resultaträkningens uppställning och innehåll svarar mot kraven i KRL.

Årets resultat är negativt och uppgår till -2,3 mnkr (23,6 mnkr) att jämföra med budget 11,9 mnkr. Resultatet medför en negativ avvikelse mot budget med 14,2 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna:

- Skatteintäkter och generella statsbidrag understiger budget med 10,5 mnkr. Den bidragande orsaken här är alltför optimistisk beräknad befolkningsökning.
- Oförutsedda kostnader för extrapremier för förmånsbestämd ålderspension, totalt 7,6 mnkr inklusive löneskatt.
- Nämnderna lämnar dock ett budgetöverskott med 5,9 mnkr.

Statsbidrag från Migrationsverket matchas mot faktiska kostnader för flyktingverksamheten gällande ensamkommande barn (EKB). Principen har tillämpats tidigare år för andra medel inom flyktingverksamheten innebärande att medlen balanseras över högst en femårsperiod. Årets resultat påverkas netto positivt med 5,3 mnkr. Avvikelsen mot god redovisningssed redovisas öppet.

Balansräkning, kap 6 i KRL

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vid granskningen av balansräkningen har dock noterats att Herrljunga kommun avviker från god redovisningssed avseende redovisning av statsbidrag hänförliga till flyktingverksamheten. Erhållna intäkter matchas mot faktiska kostnader för flyktingverksamheten gällande ensamkommande barn (EKB). Principen har tillämpats tidigare år för andra medel inom flyktingverksamheten innebärande att medlen balanseras över högst en femårsperiod. Avvikelsen redovisas öppet. I bokslut 2017 kvarstod 26,5 mnkr och under 2018 har netto 5,3 mnkr utnyttjas. Tillvägagångssättet strider mot god redovisningssed såsom uttolkat av Rådet för kommunal redovisning och ger ett resultatfel om cirka 21,2 mnkr, varför felet bedöms som väsentligt. Årsredovisningen ger inte en rättvisande bild över årets resultat och bör därför korrigeras före den fastställs av fullmäktige. Avvikelsen redovisas öppet.

Kassaflödesanalys, kap 7 i KRL samt RKR 16:2

Kassaflödesanalysen är från och med 2017 uppställd enligt direkt metod. Redovisning med direkt metod är i enlighet med gällande rekommendation. Noter saknas helt. För några poster framgår dock överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen.

Sammanställd redovisning, kap 8 i KRL

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed, men redovisningen brister i förhållande till kraven i RKR 8:2. Vi har bland annat noterat att uppskjuten skatt redovisas i not till övriga avsättningar. Vidare bör koncerninterna mellanhavanden redovisas.

Vi rekommenderar att en sammanhållen förvaltningsberättelse införs och att en analys sker genom till exempel RK-modellen. Vidare bör det ske en genomlysning av bolagsstrukturen i syfte att skapa långsiktig avkastning som möjliggör den utveckling som efterfrågas (bygga bostäder, renoveringar framöver etcetra).

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Herrljunga kommun följer i stort vad som anges i KRL och RKR´s rekommendationer samt i övrigt vad som kan betraktas som god redovisningssed. Räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande med undantag för redovisning av medel erhållna för flyktingverksamheten. Avvikelsen redovisas öppet.

Årsredovisningen kan förbättras när det gäller noter och tilläggsupplysningar avseende sammanställd redovisning (transaktioner mellan bolagen och gentemot kommunen) samt kassaflödesanalysen.

.

Revisionell bedömning

Vår samlade bedömning är att årsredovisningen – med undantag av redovisning av flyktingbidrag – i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Vi bedömer att

- årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Årets underskott 2,6 mnkr inklusive exkludering av realisationsvinster, återställs genom ianspråktagande av medel från resultatutjämningsreserven. Det finns inga underskott från tidigare år att återhämta. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i huvudsak innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- årets resultat är delvis förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Ett av de tre finansiella mål bedöms som uppfyllt för det enskilda året 2018. För treårsperioden 2016 – 2018 bedöms två mål som uppfyllda resultat-och soliditetsmålet.

Revisionell bedömning, forts

- årets resultat är delvis förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv. med ledning av vad som framgår i årsredovisningen har vi ingen avvikande uppfattning avseende uppfyllelsegraden för verksamhetsmålen.
- räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med undantag för redovisning av medel erhållna för flyktingverksamheten. Erhållna intäkter matchas mot faktiska kostnader för flyktingverksamheten gällande ensamkommande barn (EKB). Principen har tillämpats tidigare år för andra medel inom flyktingverksamheten innebärande att medlen balanseras över högst en femårsperiod. Avvikelsen redovisas öppet. I bokslut 2017 kvarstod 26,5 mnkr och under 2018 har netto 5,3 mnkr utnyttjas. Tillvägagångssättet strider mot god redovisningssed såsom uttolkat av Rådet för kommunal redovisning och ger ett resultatfel om drygt 21,2 mnkr, varför felet bedöms som väsentligt. Årsredovisningen ger inte en rättvisande bild över årets resultat och bör därför korrigeras före den fastställs av fullmäktige.

Göteborg 8 mars 2019

Fredrik Carlsson
Uppdragsledare

Inger Andersson
Projektledare